

521.838

Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPLAP

Éljen augusztus 20,
alkotmányunk születésnapja!

AZ MDP HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XII. ÉVFOLYAM, 196. SZÁM

ÁRA: 50 FILLER

1955. AUG. 20., SZOMBAT

Közös célért együtttes erővel

Kedves Versenytársaink!

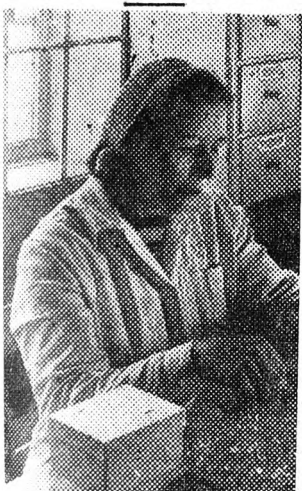
Örömmel olvastuk az újságban a hírt, hogy a községben befejezték a behordást, a cseplőgépről teljesítették a beadást, egyetlen gabonahátralekos sincs községtekben, az állatok takarmányellátásának biztosítása érdekében 20 százalékkal teljesítették a szőlőmunka második felét. Mi valamennyien büszkék vagyunk ezekre a szép eredményekre. Annál is inkább, mert jól tudjuk, hogy a kedvezőtlen időjárás mennyire akadályozta munkátokat és Ti mégis legyűrte az akadályokat.

Ezúton küldünk üzenetet a mi eredményeinkről. Nálunk is kiváló eredmények születtek az alkotmány ünnepének tiszteletére indult munkaversenyben. Az ígértük nektek a párosverseny szerződés megkötésekor, hogy augusztus 20-ig 33 ezer forint értékű műszert gyártunk terven felül. Örömmel jelenthetjük, hogy július 31-ig már 58 ezer forint értékben 1800 méter rozsdamentes csövet és 3 ezer injekciós tűt adtuk terven felül népgazdaságunknak. Azóta sem lanyhult a munka üteme: augusztus első tíz napjában újabb 500 méter rozsdamentes csövet, 3 ezer sebűt, és ezer injekciós tűt gyártottunk terven felül.

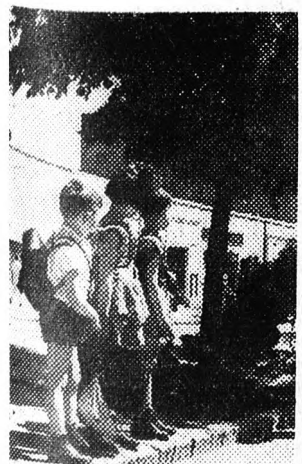
Mindezek az eredmények azt tükrözik, hogy párosversenyünket siker koronázza: nagy segítséget nyújtunk vele nagy terveink megvalósításában. Addig is, amíg személyesen találkozunk további jó munkátokhoz, egészséget, és nagy ünnepet pedig kellemes szórakozást kívánunk.

Az Orvosi Műszergyár dolgozóinak nevében:

WÄGNER JULIA
párttitkár

Alkotmányunk nagy ünnepén hálás szívvel tekintenek vissza a felszabadulás óta eltelt esztendőkre a Debreceni Gyógyszergyár dolgozói.

Ezek az apróságok most nagyon még a boldog szünet napjait élvezik, de rövidesen kezdődik a tanulás — műveltségüknek szabad hazájuknak.

ALKOTMÁNYUNK

Írta: Kapusi Erzsébet

Ünnepel az egész ország: Ünnepelnek a munkások és a parasztok, ünnepelnek a férfiak és a nők, ünnepel a város és a falu. Hat esztendője, 1949-ben augusztus 20-án iktatták törvénybe az alkotmányt, amely „az országépítő munka már megvalósult eredményeit, országunk gazdasági és társadalmi szerkezetében végbement alapvető változásokat fejezi ki és a további fejlődés útját jelöli meg”. Ez az út a szocializmus felépítése felé vezet.

Hatesztendős alkotmányunk a dolgozó nép szívében hosszú évszázadokon át elfojtott vágyak megtestesítője. A betűk mögött áttükröződik a munkás, a paraszt, az értelmiségi, asszony és fiatal vágya, harca, küzdelme, minden sora tükrözi e vágyak megvalósulását. A dolgozó nép írta az alkotmányt és a párt segítette megvalósuláshoz a vágyait.

A magyar dolgozó népnek évszázadokon át nem volt alkotmánya. Ami volt törvények gyűjteménye, Werbőczy Hármaskönyve nem a dolgozó nép, hanem az elnyomók érdekeit szolgálta. „Dominis ipsorum terrestribus mera et perpetua iam rusticitate subiecti sunt... A parasztlak földesurainak teljes és örökös szolgálattal alávetettek... A parasztlak munkájá bérént és jutalmán kívül az ő ura földjében semmi örökös joga nincs...” (Werbőczy Hármaskönyvéből.) A teljes jogtalanság, a teljes elnyomás. Sorai mögött jászó hallatszik, korbács csattog és bilincs csörög.

A dolgozó nép millióinak ez volt a sorsa századokon át. A mi alkotmányunk minden sora a megvalósult szabadságjogok tükröződése, egy népé, amely a szolgaságból és a jogfosztottságból kilép és szíve szerint megírja törvényét. Nem volt sima ez az út. Nehéz és küzdelmes éveken át a párt fogta a dolgozó nép kezét és vezette a szebb és jobb élet felé, hogy 1949-re az eddigi eredmények leszövegezésékként megszülessen a magyar nép alkotmánya.

Nem is kell olvasgatni a szöveget. Ha szétnézünk az életünkben, megelevenedve látunk minden egyes paragrafust. Ha végignézzük az országban, a megyében, feldobog a szívünk: „Mindem hatalom a dolgozó népé.” Kik vezeték országunkat, kik vezették a megye dolgozó népét?

— Testükből való test, vérükből való vér. Munkások és parasztlak, néphez hű értelmiségiek. „A város és falu dolgozó választott és a népnek felelős küldöttek útján gyakorolják a hatalmat.” Igen, azok a képviselőink, akiket mi magunk választottunk meg. Szabó István elvtárs vasmunkás, a néphadseregünk altábornagya, a Központi Vezetőség tagja, Murvai András bútorgyári munkás és a többiek.

A gyárakban — amelyek évtizedeken át a kapitalista tőkés tulajdonában álltak — most a dolgozó nép a gazda. S Werbőczy elnyomott, jogtalan dolgozó parasztlak, a földesurak rabja ma nagy földesnek az ura. Száz meg száz holdon, beláthatatlan területen gazdálkodik a múltban elnyomott, kismizett dolgozó parasztlak: a szövetkezet földjein.

Itt nálunk nemcsak kötelesség, hanem jog is a munka. Mennyi szomorúságot, mennyi szenvedést látott a múltban egy munkáscsalád. Feje felett ott függött, mint valami ki nem kerülhető végezet: a munkanélküliség. Mennyit

tudna erről beszélni Laboncz Mihály Kossuth-díjas kömüves és a többi sok ezer. Nem fontos, hogy megnézzük a 46. paragrafust, csak szét kell nézni túl a megyében, hány ember, fiatal és öreg részesült az abban foglalt jogokban. Hány ember töltötte szabadságát a hegyek

ben mindenütt találkozunk nőekkel, akik együtt haladnak a férfiakkal, egyenlő jogokat élveznek. Schlenker Józsefné főmérnök lett a felszabadulás óta, Pataki Lajosné földes dolgozó parasztlak, tsz tag meg országgyűlési képviselő. Ezek az asszonyok a múltban elnyomva éltek ház-

sege. Kötelesség, de olyan kötelesség, ami nem terhes és nem nehéz. Egyetlen embernek sem terhes, ha vigyázni kell arra, ami az övé. A házára, minden értékére, a kertre és a benne lévőre. A miénk ez a haza, a föld méhének kincsei, az erdők, a vizek, a bányák, az üzemek, a vasút, a bank, az állami gazdaságok, géppálmások, öntözőművek, minden, minden. Vigyázni, óvni, értékét növelni, védeni külső és belső ellenségtől, szent hazafias kötelesség. Hazánk ez az ország, melyet a Szovjetunió áldozattal, vértel szabadított fel, segítségével újjáépült, s a párt irányításával gyarapodik, gazdagodik népünk munkájának nyomán.

Augusztus 20-a nagy nap számunkra. Nem véletlen, hogy erre a napra dolgozóink szerte az egész országban és itt a megyében is munkaversenyyel készültek. Ujabb és újabb üzemek kapják meg az élizem címet. Ezen a napon élizemmé vált a Bútorgyár, a Ruhagyár, a Helyivásút és sok más üzem. A mezőgazdaságban ezen a napon adják át a Nádudvari Géppálmásoknak a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját. A földeseken serényen folyik a munka. Kaba és Földes község versenyében megfogadta, hogy augusztus 20-ra nem lesz csépeletlen gabona és még sok számos eredményt lehetne felsorolni.

Népünk új, szabad életének sziklaszilárd alapja a munkás-paraszt szövetség. Az alkotmány e szövetség törvénye. A munkás-paraszt szövetség állandó erősítése az alkotmány életforrása. Alkotmányunk leszövegezi, hogy a magyar munkásosztály szövetségében a dolgozó parasztlak a Szovjetunió önzetlen támogatásával, pártunk vezetésével halad előre a szocializmus felé.

Az elmúlt hat esztendőben sokat haladtunk előre a szocializmus építésében. Terveztünk és építettünk, s megvalósulásra segítettük a terveinket. A városokban, az üzemekben a termelékenység növelésével, jobb munkával járulnak és járulnak hozzá a szocializmus építéséhez, falvakban kötelezettségük teljesítésével. Az előrehaladás útját a termelőszövetkezeti mozgalom kiszélesítésében találják meg a dolgozó parasztlak, a jobb, a boldogabb élet kibontakozását. Júliusban a megyében 542 család lépett erre az útra. Dolgozó parasztlakunk egyéni érdeke minél előbb megtalálni a szövetezettek felé vezető utat.

Az elmúlt esztendő alatt szép eredményeket értünk el, de erőnk, a dolgozó nép ereje, amelyet pártunk vezet, felmerhetetlen. Még nagyobb tettek, még nagyobb eredményekre vagyunk képesek. Mindezt csak békében tudjuk tovább gyarapítani, csak békében tudunk még tovább haladni. A Szovjetunió vezetésével a világ békeszerető népei együtt harcolnak a tartós békéért. A legutóbbi hónapok alatt is hatalmas eredmények születtek. A békéért harcolók táborában ott halad a mi dolgozó népünk is. Ezen a napon, alkotmányunk hatodik születésnapján minden magyar dolgozó együtt megfogadja, hogy az elkövetkező időkben még jobb és még derekasabb munkát végez a nagy cél: a szocializmus megvalósításáért, a béke további tartós biztosításáért, amely egyéni életét is boldoggá, megelegedteté teszi.

Kristóf Andor már több mint 76 vagon gabonát csépeelt el

A Tetéltleni Géppálmás országos hírű traktorosa Kristóf Andor így mondta: Az alkotmány ünnepére vállaltam, hogy 55 vagon gabonát csépelek el, de vállaltam még jóval az alkotmány ünnepé előtt teljesítem. Új vállaltam tettem, s ígértam, hogy a dolgozó nép nagy ünnepére 70

ben mindenütt találkozunk nőekkel, akik együtt haladnak a férfiakkal, egyenlő jogokat élveznek. Schlenker Józsefné főmérnök lett a felszabadulás óta, Pataki Lajosné földes dolgozó parasztlak, tsz tag meg országgyűlési képviselő. Ezek az asszonyok a múltban elnyomva éltek ház-

sege. Kötelesség, de olyan kötelesség, ami nem terhes és nem nehéz. Egyetlen embernek sem terhes, ha vigyázni kell arra, ami az övé. A házára, minden értékére, a kertre és a benne lévőre. A miénk ez a haza, a föld méhének kincsei, az erdők, a vizek, a bányák, az üzemek, a vasút, a bank, az állami gazdaságok, géppálmások, öntözőművek, minden, minden. Vigyázni, óvni, értékét növelni, védeni külső és belső ellenségtől, szent hazafias kötelesség. Hazánk ez az ország, melyet a Szovjetunió áldozattal, vértel szabadított fel, segítségével újjáépült, s a párt irányításával gyarapodik, gazdagodik népünk munkájának nyomán.

Augusztus 20-a nagy nap számunkra. Nem véletlen, hogy erre a napra dolgozóink szerte az egész országban és itt a megyében is munkaversenyyel készültek. Ujabb és újabb üzemek kapják meg az élizem címet. Ezen a napon élizemmé vált a Bútorgyár, a Ruhagyár, a Helyivásút és sok más üzem. A mezőgazdaságban ezen a napon adják át a Nádudvari Géppálmásoknak a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját. A földeseken serényen folyik a munka. Kaba és Földes község versenyében megfogadta, hogy augusztus 20-ra nem lesz csépeletlen gabona és még sok számos eredményt lehetne felsorolni.

Népünk új, szabad életének sziklaszilárd alapja a munkás-paraszt szövetség. Az alkotmány e szövetség törvénye. A munkás-paraszt szövetség állandó erősítése az alkotmány életforrása. Alkotmányunk leszövegezi, hogy a magyar munkásosztály szövetségében a dolgozó parasztlak a Szovjetunió önzetlen támogatásával, pártunk vezetésével halad előre a szocializmus felé.

Az elmúlt hat esztendőben sokat haladtunk előre a szocializmus építésében. Terveztünk és építettünk, s megvalósulásra segítettük a terveinket. A városokban, az üzemekben a termelékenység növelésével, jobb munkával járulnak és járulnak hozzá a szocializmus építéséhez, falvakban kötelezettségük teljesítésével. Az előrehaladás útját a termelőszövetkezeti mozgalom kiszélesítésében találják meg a dolgozó parasztlak, a jobb, a boldogabb élet kibontakozását. Júliusban a megyében 542 család lépett erre az útra. Dolgozó parasztlakunk egyéni érdeke minél előbb megtalálni a szövetezettek felé vezető utat.

Az elmúlt esztendő alatt szép eredményeket értünk el, de erőnk, a dolgozó nép ereje, amelyet pártunk vezet, felmerhetetlen. Még nagyobb tettek, még nagyobb eredményekre vagyunk képesek. Mindezt csak békében tudjuk tovább gyarapítani, csak békében tudunk még tovább haladni. A Szovjetunió vezetésével a világ békeszerető népei együtt harcolnak a tartós békéért. A legutóbbi hónapok alatt is hatalmas eredmények születtek. A békéért harcolók táborában ott halad a mi dolgozó népünk is. Ezen a napon, alkotmányunk hatodik születésnapján minden magyar dolgozó együtt megfogadja, hogy az elkövetkező időkben még jobb és még derekasabb munkát végez a nagy cél: a szocializmus megvalósításáért, a béke további tartós biztosításáért, amely egyéni életét is boldoggá, megelegedteté teszi.

Az elmúlt esztendő alatt szép eredményeket értünk el, de erőnk, a dolgozó nép ereje, amelyet pártunk vezet, felmerhetetlen. Még nagyobb tettek, még nagyobb eredményekre vagyunk képesek. Mindezt csak békében tudjuk tovább gyarapítani, csak békében tudunk még tovább haladni. A Szovjetunió vezetésével a világ békeszerető népei együtt harcolnak a tartós békéért. A legutóbbi hónapok alatt is hatalmas eredmények születtek. A békéért harcolók táborában ott halad a mi dolgozó népünk is. Ezen a napon, alkotmányunk hatodik születésnapján minden magyar dolgozó együtt megfogadja, hogy az elkövetkező időkben még jobb és még derekasabb munkát végez a nagy cél: a szocializmus megvalósításáért, a béke további tartós biztosításáért, amely egyéni életét is boldoggá, megelegedteté teszi.

Az elmúlt esztendő alatt szép eredményeket értünk el, de erőnk, a dolgozó nép ereje, amelyet pártunk vezet, felmerhetetlen. Még nagyobb tettek, még nagyobb eredményekre vagyunk képesek. Mindezt csak békében tudjuk tovább gyarapítani, csak békében tudunk még tovább haladni. A Szovjetunió vezetésével a világ békeszerető népei együtt harcolnak a tartós békéért. A legutóbbi hónapok alatt is hatalmas eredmények születtek. A békéért harcolók táborában ott halad a mi dolgozó népünk is. Ezen a napon, alkotmányunk hatodik születésnapján minden magyar dolgozó együtt megfogadja, hogy az elkövetkező időkben még jobb és még derekasabb munkát végez a nagy cél: a szocializmus megvalósításáért, a béke további tartós biztosításáért, amely egyéni életét is boldoggá, megelegedteté teszi.

Az alkotmány biztosítja a nők egyenjogúságát

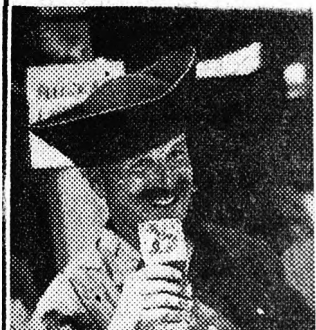
A múltban a mi családunk nagyon sok más családdal együtt nehéz, szomorú sorsban élt. Nehezen tudtuk megkeresni azt, ami szükséges volt a létfenntartáshoz. Arra pedig egyáltalában nem is mertünk gondolni, hogy tanuljunk, fejlesszük képességeinket, s ehhez mérten foglaljuk el helyünket a társadalomban. Hisz a múlt társadalmi rendszer ezer intézkedése — a kevesebb órabér, a szavazási jog csökkentése stb. a nők fokozottabb kihasználását eredményezte. Női egyenjogúságról, a női munkaerő megbecsüléséről szó sem lehetett.

Ma azonban más a helyzet. A felszabadulás után a nők is ugyanazt a helyet foglalták el, amit a férfiak. Meg van a lehetőség a nőknek ahhoz, hogy tanuljanak és tudásukhoz megfelelő munkakört töltsenek be. En 1950-ben pártunk jóvoltából 2 éves gazdasági műszaki akadémia mentem. A nők egyenjogúságának, pártunk politikájának, az alkotmányunk köszönhetem azt, hogy 1953 óta a Debreceni Dohánygyár főmérnöke vagyok. Ez kétségtelenül nagy feladat, de a helyem eddig — mint anynyi sok nő — becsülettel megálltam, s ezután is erre törekszem. A múltban a nők nem politizálhattak. Ma nemcsak joguk, hanem kötelességük is ez. Hisz csak így tudnak megfelelően dolgozni, így tudnak elszántan a békéért harcolni. S ehhez a munkához pedig erőt és biztonságot ad számunkra elismerésünk, megbecsülésünk, egyenjogúságunk.

Schlenker Józsefné főmérnök Debreceni Dohánygyár

Mily vidáman néz ránk ez a két szép fiatal lány. A délibábos pusztán, a ma gazdagon termő Hortobágyon dolgoznak az állami gazdaságban. A múltban a summás vagy cselemlányok még az ünnepnapokon sem ölthettek magukra ilyen tiszta, rendez ruhát, mint amilyenben most ezek a lányok hétköznapiak dolgoznak.

Egészségünkre! — A Vidám Vásáron készült ez a kép — de ma és holnap a debreceni Ünnepi Vásáron ezer és ezer ilyen felvétel készülhet a jól szórakozó debreceni és megyei dolgozókról, ifjakról és öregekről.

KESERŰ A MŰLTAT HÁNYTORGATNI, DE NEM SZÉGYEN

Egy régi kérvény margójára

Régi, poros akták között kutatva, a Bihar megyei főispán nevére címzett levelek, kérvények, környezettanulmányok sokaságában fel-felbukkannak a sivárság, nyomorúság, reménytelen élet villanásszerű kepei, a mélyes keserűség szavai csendülnek ki a sorok közül. Ilyen kérvény akad az ember kezébe, amely a bihari főispánhoz küldve Horthynek címzve így kezdődik:

„Főméltóságú Asszonyom! Alulírott Tarsoly Sándor nagyrábéi 261. hsz. alatti lakos azon alázatos kérelmével járulok a Főméltóságú Asszony elé, hogy engemet segélyakciója útján támogatásban részesíteni kegyeskedjék.

35 éves földműves vagyok, két kezem munkájával tartom el családomat. Feleségem évek óta betegeskedik, 11 év alatt 7 gyermeket szült, közülük kettőt felneveltünk, 5 pedig sok orvosi kezelés és fáradságunk dacára is elpusztult.

F. hó 23-án feleségem hármas ikreknek adott életet, két fiú és egy leánygyermekünk született egy-egy szerrre, akik kicsinyek és gyengek ugyan, de orvosi vélemény szerint nagy gondozással életben volnának tarthatók.

Es még folytatódik a levél, rettenetes keserű sorok ezek. Keserűk azért, mert egy 35 éves, egészséges paraszt férfinak, családapának könnyőradományt kellett esedeznie, pedig még 3 hold földcskéje is volt. Így fejeződik be a levél:

„Szeretném a három kis újszülöttet felnevelni, szeretném szegény sokat szenvedett feleségemet felápolni, és ezért mély tisztelettel esedezem Főméltóságú Asszonyomhoz, hogy családomat segélyezésre érdemesíteni méltóztatassék.

Kérem megújítása mellett vagyok Főméltóságú Asszonyomnak alázatos szolgálója Tarsoly Sándor (nagyrábéi lakos), Nagyrábé, 1935. október 24.”

Ez a kérvény elment és azóta se kapott rá választ az írójától. 1935-ben háromholdas szegényparaszt idáig jutott, pedig még lova is volt. Nem azért, mintha kapzsi lett volna, hiszen attól nyugodtabb, higgadtabb ember és szemérmesebb Tarsoly Sándor, Akkor is az volt. Bizonyára az a kérés kilitástalanságot, nyomorúságot és szegénységet nyak.

1935 volt az az esziendő, amikor a munkanélküliek mind az iparban, mind a mezőgazdaságban százszázalékos támogatást, akár milyen munka után, hogy enyhíteni tudják nélkülözésüket. Ebben az időben volt a bolettás búza. Egy mázsa búzát 6 pengő, meg a boletta... S ehhez segített a mérhetetlen aszály, 1929-ben a nagy búzakiégyés, utána következő esztendőben szarvaság, nyomorúság. S Tarsoly Sándor is hiába járt földje mellett az uradalmakba aratni, cséplőgéphez, mégis 1935-ben esedeznie kellett könnyőradományért. Es nem volt segítség Tarsoly Sándornak, 5 gyermeke mégis csak meghalt, a hármas ikrek is alig egy évig éltek, elpusztultak. De talán megemeltette volna-e őket a 10, vagy 20 pengős könnyőradomány, amit esetleg hasonló kérésekre lökött a „Főméltóságú Asszony”?

Az uraság lovai kalapban jártak

A kórház, patika, orvos mind-mind sok pénzbe került, illetve került volna, ha lett volna miből. S Tarsoly Sándor csak egy a sok közül. De 1935-ben, amikor a fenti kérvény született, 27 hat éven aluli gyermek pusztult el ebben a községben. Ezt az anyakönyv megafolhatatlanul bizonyítja.

S míg pusztult a szegénység, a bimbóban lévő emberi életet hullták porba, addig

dr. Des Esch Heróles Kuspér Sándor francia földesúr, a falu szélén lévő kastélyában a francia grófnő kedvére és szórakozására 32 különböző kutyát lakott, s ezeknek a kutyáknak két szakácsnő főzte a változatos ételeket. A falusi hentesüzlethez hozták a legjobb és legszebb húsokat a „kutyaszakácsnők”, az ökrök szemére fától borított, a lovak fejére kalapot szabattak, hogy még az igazállatok is különbözzenek, elüssenek a falubeliektől. A Tarsoly Sándoroknak pedig nem volt, vagy csak nagyon ritkán jutott 60, vagy 80 fillér, vagy egy pengő egy kiló húrra, hiszen abban az időben szives örömet elemek az emberek 50, 60, 80 filléért napszámba. Nagyrábé határában a nagyváradi káptalan is olyan nyomasztóan terpeszkedett, hogy se jobbra, se balra kiút nem volt, mert szorított a papi és a főúri nagybirtok kalodája.

S most, két nappal ezelőtt, meglátogattam Tarsoly Sándort saját portáján, lakásában, s amikor megálltam a konyhaajtóban, Tarsoly né éppen befőttes üvegek között foglalkozkodott, a stélárisz hirtelen meg sem számolható különböző befőttes díszlenek. Öröm volt ezt látni és jólesett. Tarsoly né természetesen azóta is beteges, de él még, ott van családja közt. Kint az istállóból kopácsolás hallatszik, s Tarsoly Sándor bácsi két szép íó között a jászolt javígatja. Kint az udvaron két sárga kesely csikó fickándozik, kapkod a kerítéshez támasztott zöld csalamádé után.

S aztán, hogy leülünk beszélgetni, sok minden egyéb is kiderül. Mikor felemlitem nekik ezt a régi levelet, rendkívül szegény és resteli. Csendőlközött, hogy 20 évvel később még ezt is megélik, és valaki erre őt emlékezteti. Nem mondta ezt, de tükröződött az arcáról, szeméből a kellemetlen érzés, hiszen most 13 és fél hold földön közepes paraszt sorban élő emberre lett. Van tehene, disznók az udvaron. Igaz, a háború megrépte, mert leégett a ház a fejük felől, most azonban azt tervezik, hogy másikat építenek, bár szoba-konyha lakásukban élnek most is. Az új házukhoz való téglát már ott van az eperfa alá rakva, készülnek új hájlék felépítésére.

Miért panaszkodik?

Most pedig ez az ember, akinek ilyen múltja volt, most tele van panasszal a szája. Sokallja az adót, a beadást, méltatlankodik, hogyha az állammal szembeni kötelezettséget teljesíteni kell.

Hiszen nem akarjuk a szemérem lobbantani, hogy most már nem 3 hold földön nyomorog, hanem 13 és fél holdon gazdálkodik, meg sok szép jószág jár ki az udvaráról. Ennek ellenére alig tudja kimondani a száján nyögve, hogy ő bizony nem kívánja vissza a múltat sem. Érdekes ember Tarsoly Sándor... Lehet, hogy van neki sok gondja-baja, mégis nyakig be van gombolkozva. Mintha nem is akarna tudomást venni a körülte lévő világról, arról, hogy őt termelőszövetkezetben sok-sok nagyrábéi dolgozó paraszt találta meg életé célját. Arról nem szól egy szót sem, hogy július 15-ike óta több mint 120 család, 162 taggal választotta a nagyüzemi gazdálkodás útját és új termelőszövetkezet alakult Győzelem néven. S akárhogy számoljuk, csűrjük-csavarjuk, az átlag jól dolgozó termelőszövetkezeti tagok — tehát sok száz régen szegény kis-, vagy középparaszt — bármelyik nyugodtabban, boldogabban él, többet keresett és többet is termelt, mint Tarsoly Sándor a 13 hold földjén, felnőtt fiával, s azzal a gazdasági felszereléssel, jószágállománnyal, ami neki van. Erről nem mer szólni egy szót sem, talán el is kellene ezt ismerni, de nehéz,

fáj neki, nem bír nyelvére jönni, hiszen 13 hold földjén ő azt nem tudja követni.

Bizonyos, hogy Tarsolyék dolgos parasztemberek. Törekvők. De az is biztos, hogy nem, vagy alig mertek még áldozni arra, hogy színházba, vagy moziba elmenjenek, hogy fáradt, vagy reumasztítket fürdőben gyógyíttassák. Mert minden napnak megvolt a maga szorgos munkája, a törekvés, az igyekezet a még több föld, még több állatállomány, még több jószág és több jövedelem után.

Tarsoly Sándor, hogy ma 13 és fél holdas középparaszt, hogy ehhez megvannak a számossálati is, hogy házasiandó fiának segédkezeit nehéz ezekkel a házvásárlásban, az nem véletlen. Nem véletlen, mert a felszabadulás után a földosztással sok-sok nincstelen, szegényparaszt jutott hasonló lehetőséghez, s élnek így, vagy jobban. Tarsolyék is a 3 hold földjükhöz még hármat kaptak. Az öregszi-léktől maradt rájuk a többi, és az állami tartalékból is bérelnek. Mégis egyetlen otthon lévő fiuk, Lajos, aki 30 éves már, ennyi föld, ennyi jószágállomány mellett állami gazdaságba ment dolgozni, valahova Pest környékére azzal a szándékkal bizonyára, hogy még többet, még többet tudjanak szerezni, pedig ennyi földhöz bizony az ő munkakerejére is szükség lett volna.

Csupán az osztó igazság kedvéért

Persze sok oka van ennek is. Lehetne ezt folytatni, feleszgetni tovább. A fiatalabbik, a Sándor megöcsült, az öregebbik Lajos otthon maradt, s a jussón, a vagyonon máris ellentét keletkezett. Talán soha, de soha nem simul ez el, csak az öregek szájaban marad a keserű íz, mert az életben maradt két nagyfiú sok-szor szemrehányást tesz. Éppen ez az, amely zárkózottá, nagy gondba merültté teszi Tarsoly Sándort és betegeskedő feleségét. Es sem a fiúk, sem az apjuk nem tesz egy lépést előre, hogy megszűnjének ezek a bilincsek, a vagyon és a jussón való — ha náluk nem is véres — de mégis lelki elmentések. S kizsákdak szájukból a panasz, amellyel még most is tele van. Ez az érdekes, hogy csak panasz van ezekben a szájakban mind arról, ami körülöttük van, a kertben, az istállóban, kint a földeken, a kamarában, arról csak ha nagyon muszáj, akkor tesznek említést.

Sok a panasz, de más a valóság. Húsz év előtt a másnapi kenyér gondja győőrtötte ezt az embert, s ma egy ilyen gazdaságnak a gondjai vannak a vállán... Nem ártana azonban, ha Tarsoly Sándor és a hozzá hasonló sok-sok dolgozó paraszt kívül nézne a palánkon. S ha már szegye-lík is a múltat, amit nem hánytorgatni akarunk, csupán emlékeztetőül mondjuk el, ne felejtsek el, hogy 20 évvel később felény ember sem pusztult el ebben a faluban évente. Sőt egy nagyon érdekes szám bizonyítja, hogy másképpen élnek már a nagyrábéiak is.

Átneztünk az anyakönyvet. 1954 újévtől kezdve a mai napig, tehát több mint másfél esztendőn keresztül, egyetlen gyermek nevét nem jegyezték be, aki meghalt volna, s ő pedig 11 év alatt 5 gyermeket temetett el.

Nem árt, ha 20 évvel később, 1955. augusztus 20-án, alkotmányunk születésének hatodik évfordulóján visszahatolunk azokra az időkre és beszélünk a múltrol és jelenről is nyíltan és leplezetlenül, minden szemrehányás nélkül, csupán az osztó igazság kedvéért.

FABIÁN SÁNDOR

Vállalták — teljesítették

Születésnapra, évfordulóra mindig a legszebb, a legkedvesebb ajándékot akarja adni mindenki. Különösen akkor, ha az az évforduló szíve számára nagyon kedves. Ilyen örömteli, nagyszerű évforduló alkotmányunk születése napja, augusztus 20. Hat évvel ezelőtt született meg a magyar nép első, igazi alkotmánya. Már születésekor túláradó örömmel üdvözölte alkotmányunkat a magyar dolgozó nép. S azóta évről évre fokozódik ez az öröm. Hiszen minden ember látja, hogy alkotmányunk minden sora, minden betűje élő valóság, megváltozott, megszépült életünk tükré. Ezért igyekeznek munkások, dolgozó parasztok, értelmiségiek a nagy évfordulóra mindig a legszebb ajándékot adni. S ez a legszebb ajándék munkájuk újabb, az előzőknél mindig jobb eredménye.

Ez évben is szorgos volt az előkészület. Üzemeink dolgozói igyekeztek túlszárnyalni az alkotmány ünnepének tiszteletére indult munkaversenyben a felszabadulási és május 1-i munkaversenyben elért kimagasló eredményeiket. Az eredmények azt mutatják, hogy ez leg-többjüknél sikerül is, méltó ajándékot tudtak adni alkotmányunk születésének hatodik évfordulójára.

Emelkedik a munka termelékenysége az építőiparban

A Hajdúmezei Állami Építőipari Vállalat dolgozói alkotmányunk ünnepének tiszteletére azt vállalták, hogy a munkafegyelmük javításával, fokozottabb kifogástalan minőségű munkával emelik eredményeiket és úgy dolgoznak, hogy ne legyen a vállalatra panasz.

Nem volt könnyű feladat ezt megvalósítani. Több vállalat összevonásából jött létre ez az új vállalat. A sok apró vállalat mind hagyott valami örökséget az újra — a hibákból megkülönböztetett sok örökséget. Laza volt a munkafegyelm, állandó munkasvándorlás gátolta a tervteljesítést, sorozatosan érték a bírálatok a vállalatot egyesek felelőtlen, hanyag munkája miatt. A mozzalmai és gazdasági vezetők között sem volt meg a jó kapcsolat. Végre azonban felismerték a hibákat. Együttműködés indultak harcba kiküszöbölésükért. A pártszervezet politikai nevelő munkával, aktívaértekezletekkel segítette a gazdasági vezetést a munkaszervezés, az anyagellátás javításával, a fegyelméletlenkedők felelősségre vonásával. Megmozdultak az öreg szakmunkások is, harcba lendült a hibák ellen a tőrszolgáda is.

Az eredmények egymásután

jelentkeztek. Júliusban például 105,2 százalékkal teljesítették a tervet, mégpedig 18 hónap után először bérállapítá-lépés nélkül. Lényegesen emelkedett a munka termelékenysége: 1954. júliusához viszonyítva 68 százalékkal nőtt az egy főre jutó termelési érték. Lényegesen javult a kész munkák minősége. S mindezek eredményeképpen megnőtt a dolgozók átlagkeresete. A tavalyi 800—850 forinttal szemben ez évben már 900—1000 forint az átlagkereset, de nem ritka az olyan brigád sem, amelynek tagjai megkeresik az 1500 forintot, vagy még ennél is többet. A nevelőmunka, a munkaszervezés javítása eredményeként lényegesen csökkent a munkaerővándorlás is: az elmúlt év azonos időszakához mérten éppen egynegyedére.

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat dolgozói bebizonyították az alkotmány ünnepének tiszteletére indult munkaversenyben, hogy erős akaratúak a legbokrosabb hibák ellen is eredményesen fel lehet venni a harcot. Ha így harcolnak továbbra is, a még meglévő hibák is rövidesen csak rossz emlékek lesznek mindannyiuk számára.

12 nappal határidő előtt fejezték be a nagykarbantartást a Gépifermmentálóban

Nagy és felelősségteljes munkájuk volt az elmúlt hónapokban a Gépifermmentáló dolgozóinak: a nagykarbantartás kifogástalan végrehajtásával kellett előkészíteni a fermmentálás zökkenőmentes megindulását. Generáljavítás alá vették a gyár összes gépeit: a préseket, teherfelvonókat, hengerróstatokat, változó szalagokat, stb. Megvál-

toztatták a gépek aláfúvó rendszerét, ami a gépkapacitás 5 százalékos emelkedését eredményezi és lényegesen javítja a fermmentált dohány minőségét. Teljesen új belső faszerkezetet készítettek a fermmentáló gép párisító kamrába. Es még számtalan más munkát végeztek. Mindezt úgy, hogy a múlt gyártási évadban felmerült hibák okait már a nagy-

cséplését. A három testvér ki-jelentette: a vállalat teljesítése becsület dolga.

Az alkotmány ünnepére mindhárom túlteljesítették vállalatukat. Ilyés Lajos az 50-ik vagon gabonát cséplé, Ilyés Károly a 43-ik vagonnal, Ilyés József is túlhaladta a 40 vagon.

A Pocsaji Gépállomás is az elenjárók közé került

Pénteken délben a Pocsaji Gépállomás dolgozói teljesítették cséplési tervüket. A Vámospercsi Gépállomás tegnapelőtt teljesítette és így a megyében már az Egyeki Gépállomással három gépállomás dolgozó ünneplik alkotmányunk napját cséplési tervük teljesítésével, túlteljesítésével.

Hajdú-Bihar teljesítette szabadfelvásárlási tervét

Az alkotmány ünnepét Hajdú-Bihar dolgozó népe azzal is ünnepli, hogy az állami szabadfelvásárlási tervet már 18-án teljesítette is. A megye a gabonabeadási kötelezettségének is példásan tesz eleget, amit bizonyít az is, hogy az országos gabonabegyűjtési versenyben a harmadik helyre cséplését vállalta, Ilyés Lajos pedig 45 vagon gabona el-

javítás alkalmával kiküszöböljék.

A nagy feladatok végrehajtását munkaversenyben végezték a Gépifermmentáló karbantartó dolgozói. Alkotmányunk ünnepének tiszteletére azt fogadták, hogy határidő előtt fejezik be a nagyjavítást, mégpedig minőségileg kifogástalanul.

Adott szavukat valóra váltották.

Tizenkét nappal a kitűzött határidő előtt befejezték a nagyjavítást. Munkájuk minősége ellen sincs kifogás. Ezt egyébként a gyakorlat is igazolja: augusztus 15-én megindult a fermmentálás az üzemben és eddig semmi hiba nem volt a gépek körül. A karbantartó dolgozóknak ez a legszebb elismerés és az, hogy már az első napon 208,1 százalékra teljesíthették a fermmentálók tervüket.

1078 exporthéket tervben felül

A Bütorgyár dolgozói ez évben igen szép eredményeket értek el. Mindkét negyedévben megszerezték az élűzem címet. A napokban pedig a Minisztertanács és a SZOT einöksége vörös vándorzászlóval tüntette ki a gyárat. Augusztus 20-ra is nagy lelkesedéssel készültek. Az előző versenyszakaszok tapasztalatait úgy igyekeztek felhasználni, hogy túlszárnyalják elért eredményeiket. Ez sikerült is. Elég bizonyítást csak egyetlen számadatot megemlítenünk: vállalat, hogy alkotmányunk ünnepének tiszteletére július 1-től 969 exporthéket készítettek tervben felül, Augusztus 18-án délután már elkészítették az 1078-ik tervben felül exporthéket.

A gyár valamennyi dolgozója részese a szép eredményeknek. Közülük is különösen Berta Kálmán, aki 191 százalékos helyett 220-ra fokozta teljesítményét, vagy a csiszoló üzemből Varga II. István, aki 146 százalékkal 200 százalékra emelte teljesítményét. Az állító üzemből dolgozó érték el a verseny során a legjobb teljesítményt: bizonyításul csak annyit, hogy ebben az üzemből a dolgozók több mint felének mel-lén ott csillog a szalma kiváló dolgozója és a kiváló dolgozó jelvény. Olyan emberek dolgoznak itt, mint Molnár László, aki 158 százalékos átlagteljesítményét 188-ra emelte. Kerkes Lajos, aki 198 százalékos ért el. S így sorolhatnánk tovább a bütorgyári dolgozók nevét, akik kiváló eredményeket adtak ajándékul alkotmányunk ünnepének tiszteletére.

★ ★

Az Egyeki Gépállomás teljesítése 113 százalékos

Elsőnek kell említeni az Egyeki Gépállomás dolgozóit, akik az alkotmány ünnepére tett vállalatukat túlteljesítették és 113 százalékos érték már el cséplési tervük teljesítésében. A gépállomás 15 cséplőgépe 576 vagon gabonát cséplelt el eddig.

Az egyeki gépek nagy része már a szomszédos területen cséplé, mert saját körzetében befejezte a munkát.

A polgári Táncsics TSZ példamutatása

A megye termelőszövetkezetei között az állam iránti kötelezettségek teljesítésében első helyre került az alkotmány ünnepére a polgári Táncsics Termelőszövetkezet. Teljesítette a gabona beadását. De minden más beadási kötelezettségének is maradéktalanul eleget tett már. A megyében nincs még egy szövetkezet, ahol azzal dicsekedhetnének, hogy egész évi beadásukat mindenből teljesítették.

Három testvér vállalása

A Derecskei Gépállomáson vállalat tett három testvér, Ilyés Károly, Ilyés József és Ilyés Lajos, hogy cséplési tervüket az alkotmány ünnepére túlteljesítsék. Ilyés Károly 40 vagon termény elcséplését vállalta, Ilyés Lajos pedig 45 vagon gabona el-

Alkotmányunk megváltozott, szépiülő életünk alapja

1. §. Magyarország: Népköztársaság.
2. §. (1) A Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama.
(2) A Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé. A város és falu dolgozó választott és a népek felelős küldöttek útján gyakorolják hatalmukat.

A MÚLT

A HATALOM BIRTOKOSAI

Ünnepélyesen megnyitották az országgyűlést

(MAGYARSÁG, 1927. JANUÁR 30.) Reggel tíz óra tájban hatalmas rendőrszakszok lepték el az Országház környékét. Az Országház tere vezető utcák torkolatát mindenütt rendőrkordon zárta el. Tizenegy óra után néhány perccel vonult fel az országgyűlés megnyitói ünnepségre kivényelt díszszoalaj. Elöl a zenekar haladt, utána a teljes hadilétszáma emelt zászlóalj.
Tizenegy óra tájban gördültek az első autók a díszhínták a parlament országház főkajára el.
Az ünnepség színhelyét kijelölt kupolacsarnok már teljes díszben várta az ünnepség kezdetét. A kupolacsarnoknak a főrendi ház felé vezető bejáratánál díszbe öltözött hajdúk állanak, a folyosón ezüsttűtásos parlamenti örök állnak díszorséget.
Háromnegyed tizenkettő tájban megérkezik a kormányzó, családja, neje, leánya, veje és két fia. Pár perc-

„A nagy Szovjetunió fegyveres ereje felszabadította országunkat a német fasiszták igája alól, szétzúzta a földesurak és nagytökecék népellenes államhatalmát, megnyitotta dolgozó népünk előtt a demokratikus fejlődés útját. Ezekkel a szavakkal kezdődik alkotmányunk bevezetője. Az elmúlt évek alatt nagy pártunk vezetésével, a munkásozttájjal az élén dolgozó népünk megkezdte a szocializmus alapjainak lerakását és a szocializmus építését. Az országépítő munka nyomán egész dolgozó népünk élete megváltozott, szebb, gazdagabb és boldogabb lett. Alkotmányunk tíz év munkájával és harcával kivívott eredményeinket rögzíti le, ünneplésével munkásozttájjal, dolgozó parasztájjal és értelmiséggel tisztelettel és nagyváró munkájának eredményeit ünnepeljük. De ma, alkotmányunk születésnapján emlékezzünk meg arról, hogy honnan indultunk el, a Horthy-rendszer iszonyatos nyomoráról, elnyomatásáról és népellenes uralmáról. Nézzük meg az egykori lapokban milyen volt a mi életünk a Horthy-rendszer iszonyatos éveitől. S milyen ma, ahogy azt az alkotmányunk rögzíti.

főnek, csak hogy ennek felét elnyelte a házbér, a többi pedig nem volt hozzá mérteveze hat gyermeke szájhoz. A gyermekek dacára ennek, minden nap enni akartak, folyton folyvást éhesek voltak. Mint ahogyan édesanyjuk emlegette. Megkezdődött a lefelé zuhanás a nyomor lejtőjén. A zálogház, tartozás, végül pedig az utolsó, a kétségbeesett próbálkozás, a Duna.

EGYETEMI TANÁROK

(NEMZETI UJSÁG, 1923. FEBRUÁR 17.) A magyar egyetem tanári kara hónapokkal ezelőtt mozgalmat indított agyagi helyzetének javítása érdekében. A mozgalom egyik vezetője a tanárok fizetési akciójáról a Nemzeti Uj-

ORVOSOK

VILÁG, 1926. ÁPRILIS 18.) Az Orfeum színpadán az új műsort próbálják a színészek. A nézőtér sötét, hátul az utolsó sorban ül a rendező, aki irányítja a próbát. A rendező egyszerre harsányan elkiáltja magát: „Kérem a doktor urat!” — a következő percben feltűnik a kolluszák mögött három fiatal ember, az első pillanatra észrevesztik, hogy nem színészek és illedelmesen felsorakozva megálltak a háttérben. Kart karba öltve, jobb lábukat előre téve, s a szubrett táncait kecses nimfálózással kísérve ügyeltek a rendezőre.
„A többi doktor urak még nincsenek itt? — kérdi a rendező. Az egyik fiatal ember felel:
46. §. (1) A Magyar Népköztársaság biztosítja a dolgozóknak a phenéshez és üdüléshez való jogát.
(2) E jogot a Magyar Népköztársaság a törvényes munkaidő, a fizetéses szabadság és a dolgozó üdülésének megszervezése útján valósítja meg.

A MÚLT

Pünkösdi Lillafüreden

(A TÁRSASÁG, 1930. JÚNIUS 15.) A lillafüredi telep és a Palota szálló létesítését eddig oly sok szó és írás előzte meg, hogy most, amióhán végre megnyílt Magyarország legszébb üdülőhelye, nem is bocsátkozunk méltatlanságra. És ne törjük fejünket azon, kik lesznek Lillafüreden látogatói, maradjon ez a vezetési gondja...
Az izséssel épített nagy étteremben ott ül Bethlen István miniszterelnök is, Mányer János földművelésügyi miniszter és több munkatársa társaságában.
A délutáni uzsonnát az árnyékos nagy terrasszon fogyasztják, ahol a kirándulók között Windschgrätz Lajos herceg és gróf Károlyi László miniszter tűnik fel családjukkal, Ullmann György báróék, valamint Pongrácz Jenő grófék és több notabilitás.
Bethlen Margit grófnő, Lélay Ernőné, Hatvány Lilly bárónő és Kállay Tamás társaságában a közeli vadászlakba tartanak.
Este az egész társaság ismét találkozik a vacsoránál, utána a hallban. A sportöltözöttek estélyi ruhák és szmokingok váltják fel, s a fényesen kiválóított terebben a porondra lépnek a táncoló párok.
Kratochwill titkár mindenképpen ki akar elégiteni azon reményében, hogy nemcsak minden pünkösdkor, hanem még nagyon sokszor fogja viszont látni a magyar úriosztályhoz tartozó közönséget.

A MÚLT

ÁLLAMI NÉPIKOLA ISTÁLLÓBAN

(VILÁG, 1925. MÁJUS 17.) Újpest egyik rohamosan fejlődő városrészében a nagy gyárak és a Székesfehérvári Vízműtelep közvetlen közelében van a Béla utca. Ha utcajelző tábla nem volna ott, nem is gondolnánk, hogy utca az a gyalogjáró nélküli, homokos, téglapados, a legelhanyagotabb országútnál is rosszabb karban lévő útvonal, melyet kétoldaltól öreg, földszintes

ról és jobbról két két ajtó, amelyen bádogtáblák mutatják, hogy hányadik osztályba nyílik.
Ocska, kopott padokban vérszegény, beteges külsejű gyermekek ülnek, elnyűtt ruháikban, tiz közül, ha egynek van cipője.
Alkalmunk volt betekinteni az iskola iroda-iratok egyikébe, amely elárulja, hogy a II. osztályban 37 növendék közül 20 betegségben szenved.

A GYERMEKEK POKLA

(NÉPSZAVA, 1925. MÁJUS 26.) A magyar keresztény és nemzeti fajvédelem uralmának idején háborítatlanul és semmiféle tilalomtól nem fészélyeztetten folyik a magyar földön tönkretévesése, zsenge, fejletlen, 8-12 éves gyermekeknek látástól vakulásig, hajnalig késő estig tartó dolgoztatása. — Ahogy 8-10 éves lesz a gyerek — mondja Gyurica Pál földmunkás — munkába kell foglani, Nyolc hónap-

EGYENJOGUSÁG

(1) A Magyar Népköztársaság polgárai a törvény előtt egyenlők és egyenlő jogokat élveznek.
(2) A polgárok bármilyen hátrányos megkülönböztetését, nemek, felekezeteit, vagy nemzetiségeik szerinti, a törvény szigorúan bünteti.

A MÚLT

ADÁS-VÉTEL

(A REGGEL, 1927. JÚLIUS 4.) AMI INTIM PIS-TÁBOL KIMARADT... fogadja a következő Guerlain-illatos kis törtéret: Egy világtörténelmi nevet viselő ifjú gróf, akinek sürgősen külföldre kellett utaznia, megkérte egy ugyancsak ifjú grófi barátját, hogy távolléte alatt garázdolja az a nádszállkarcus művészről, akivel hónapok óta kizárólag kettesben szokott megjelenni. A barát vállalta a megbízatást és vállalt kötele-

EGYENJOGUSÁG

(A TÁRSASÁG, 1930. JÚLIUS 13.) Szerkesztői üzenetek. M. Gábor. Meghatóan naiv kérdés, hogy milyen formában érdeklődjék az apanázs iránt, amikor megkéri a leány kezét. A sorrend fordítani kell. Először kell az apanaszt elláténi, és csak azután nyilatkozzék — így nem érheti meglepetés.
R. B. Az csak olyan dajkamese, hogy komoly értelemben vett úrilányoknál következmények nélkül lehet csokolózni. Ilyenkor mindig ki lehet téve annak a veszélynek, hogy mégis csak meg kell nőni. Ennek pedig bizonyos anyagi feltételei vannak. Ha azonban a pénz körül nincs baj, akkor csak csokolózzon nyugodtan.

A CIGÁNY NEM EMBER

(AZ EST 1928. AUGUSZTUS 4.) Nagy feltűnést keltett annak idején az a középkorba illő eset, amelynek egy zsvapuzs-tai gombaszédő cigány volt az áldozata. Rédey László főrendész az erdőn átkocsizva rábukkant a gombaszédő cigányra, kocsijához kötötte, majd hazaérve kötelel tétettet nyakába és felakasztással fenyegette. Később lófarkához kötötte a cigányt, aki, miután el-

MIT SZÓLNAK

A NŐK VÁLASZTÓJOGÁHOZ?

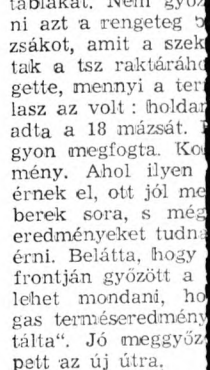
(ÚJ NEMZEDÉK, 1922. FEBRUÁR 5.) Munkatársunk felkereste a női tábor vezetőit, akik és megkérdezte tőlük, mi az észrevételük az új választójogi tervezetre és mit várnak a nők választójogától?
Bethlen Istvánné grófné, a miniszterelnök felesége: „...magánvéleményem az, hogy nem vagyok egyáltalában a nők választójoga mellett. Nagyon szűk keretben, monadjuk értelmiségijé alapon lehet választójogot adni a nőknek. Hiába, az asszonyok nagyrésze még nincs annyira nevelve, hogy iszáan magas szempontból tudná megítélni a politika kérdéseit.
Zichy Rafaelné grófné, a katolikus nőmozgalmak egyik vezetője: — Ebben a kérdésben teljesen más állásponton vagyok, mint mindazok, akik kívánják a választójogot: én csak szük-

Tizennyolc mi

Csendesen fujdogal és szárfította az esőt, amikor a nagy-sudh Termelőszövetkezet varára belépett Hegy-or dolgozó paraszt-3-én délben. Az irod-az elnököt találta-könyvelőt, Megmond-sen:
— Azért jöttem, l-temsem, be akarok-termelőszövetkezet-ába. Adjanak egy-nyilatkozatot, hogy-on alájrájam.
Örömmel fogadtá-kínálták. Megindult-getés. Szó szót köve-jött az igazság: tö-termelni a termelősz-fojdekben, jobban le-közösben, mintha va-marad.
Elmondotta Hegy-hogy ő bizony figi-Kossuth munkáját, gyönyörűen fejlődő-táblákat. Nem gyöz-ni azt a rengeteg b-zsákat, amit a szek-tak a tsz raktrárlít-gette, mennyi a ter-lasz volt a volt: holda-ada a 18 mázsát. A-gyon megfogta. Ko-mény. Ahol ilyen-berék el, ott jól me-ernek sora, s még-eredményeket tudn-érni. Belátta, hogy-frontján győzött a-lehet mondani, ho-gas terméseredmény-talta". Jó meggyöz-pett az új útra.

Három hét 32 család kérte felvételét

Bölni Gyula elv-melőszövetkezet el-mondotta:
— A bogarzói ré-san 103 holdon-1201-est vetőmag.
Ahhog, hogy ilyen-érték el, meg kell-földnek a zsírozó-át a föld istállótrágy-tyát öszszel, tavassz-

tisot fejtrágyának-arra, hogy a múlt-letesen elszórvá-földre. Csomokbár-nem használt. Ta-solták a búzat, ne-benne a grom, ne-ség vegyszeres.
Azt a kevés grom-ták a búza közöt-tották a gromot. E-dig az öszszefu-dosan levették, búzának.
— Nagy Károly-termesztési brigád-két munkacsapat-berrel jó munká-mondja az elnök-szövetkezet termé-8 és fél mázsa-előírva és ime 18-mest érték el. A-ajó munka jutn-kapták a brigád-miumot.
— A gabonár-részén sem vallo-szégny — folyt-— a többi terüle-volt az átlagunk.

Csak jó gépi szabad a
Annak egyik-ilyen jó gabonát-elérni, abban lát-szövetkezetet veze-gépi munkát ka-
— Nagyon vig-minőségű munká-a traktorosok-folytatta, a besz-

Tizennyolc mázsás holdankénti búza, EGY ESTE AZ ÁLLAMI FALUSZÍNHÁZ SZÍNÉSZEI KÖZÖTT mint a termelőszövetkezeti gazdálkodás agitátora

Csendesen fujdogált a szellő és száritotta az esőverte hárt, amikor a nagyrábéi Kossuth Termelőszövetkezet udvarára belépett Hegyesi Sándor dolgozó paraszt augusztus 15-én délelőtt. Az irodában csak az elnököt találta, meg a könyvelőt, Megmondta egyenesen:

— Azért jöttem, hogy bejelentsem, be akarok lépni a termelőszövetkezet tagjai sorába. Adjanak egy beépési nyilatkozatot, hogy azt nyomman aláírjam.

Örömmel fogadták, helyet kényszeríttek. Megindult a beszélgetés. Szó szót követett, s kiült az igazság: többet lehet termelni a termelőszövetkezeti földeken, jobban lehet élni a szőlőkben, mintha valaki kívül maradt.

Elmondta Hegyesi Sándor, hogy ő bizony figyelgette a Kossuth munkáját, nézte a gyönyörűen fejlődő gabonaföldeket. Nem győzte számolni azt a rengeteg búzát, amit azokat a mit a szekeret hordtak a tsz raktárhoz. Kécczegette, mennyi a termés. A válasz az volt: holdanként megadta a 18 mázsát. Hát ez nagyon megfogta. Komoly eredmény. Ahol ilyen eredményt érnek el, ott jól mehet az emberek sora, s még nagyobb eredményeket tudnak majd elérni. Belátta, hogy a termelés frontján győzött a tsz. Úgy is lehet mondani, hogy a magas termésremény „meg agitálta”. Jó meggyőződéssel lépett az új útra.

Három hét alatt 32 család kérte felvételét

Bőlöni Gyula elvtárs, a termelőszövetkezet elnöke elmondotta:

— A bogárzói részen pontosan 103 holdon 18 mázsát adott holdanként a bankúti 1201-es vetőmag.

Azhoz, hogy ilyen jó termést értek el, meg kellett adni a földnek a zsírozóját. Kapott is a föld istállótrágyát. Műtrágyát ősszel, tavasszal pedig pé-

nők. — Nagy Imre volt a szántási felelős, derekasan elvégezték a munkát. Gondia volt arra, hogy a mélyszántás jó legyen. Morzsálékos, jó vetőmaggyal készült a búza számára. Előfordult a szízesi részen, hogy egy 12 holdas területen a nagyrábéi géppalómás egyik traktorosa nem végzett megfelelő munkát. El-siette, elnagyolta a szántást. Nagy Imre pedig nem vette át. Újra kellett szántani. Hat igy vezető jó munkáját, már nem volt elég az egy gép. Őt arató-cseplőgépet állították neki a búzához. — Addig jártunk, míg négy gépet nem kaptunk meg az állami gazdaságtól és a géppalómástól.

Nagy Imre, a géppalómás vezetője.

Megnögett a gép becsülete. Az aratógépek és az arató-cseplőgépek munkája annyira megnövelte a gépek becsületét, hogy a 62 holdas lucernát is már gép vágta le. A szerződések a géppalómással már jobban készülnek az idén. Amit csak lehet, azt a gép végzi el, mert bebizonyosodott, hogy a jó gépi munka után emelkedik a termés hozam, fokozódik a tagság jövedelme.

Buzából elegendő 5 kilót osztottak. Hordta a tagság a búzát, a felesleget adta az államnak a 280 forintos mázsánkénti áron. A korpát nem igen igényelték, mert a takarmányborsó igen jól fizetett, közel 70 holdon 13 mázsát 70 kilós átlagtermet adott. A tagság már részelt a munkaegység anyagián a borsóból. Azt daráltatták a háztáji állatok részére.

Az egyéni földön feleannyi termés

A beszélgetés végén az elnök még elmondotta, hogy kiváncsi voltak az egyéni földdek terméseredményeire. Megnézték, mit fizetett az ő földjeik azonos földön gazdálkodó Makra György búzája. Makra jó gazda hírében áll, s a földje mégis csak 12 mázsát adhat. Elek Károlynak pedig csak 11 mázsát búzája termelt.

Több adatból összevéve adtuk ki, hogy az egyéni földdek, ugyanazon a határterületen, ahol nekik 18 mázsát adott a föld, mintegy feleannyi búza termelt holdankénti átlagban. Ezek a tények a mázsakönyv bizonyítja őket.

A nagyrábéi Kossuth kapuja nyitva van az egyéni dolgozó parasztok számára, és azok, mint az új belépők névsora bizonyítja, élnek is a lehetőség-gel és rálepnak a több jövedelmet jelentő közös gazdálkodás útjára.

Sokszor mesélik, hogy nehéz helyzetbe kerül az újságíró munka közben. Hol az anyag-szerzésnél merülnek fel akadályok, hol a cikk írása nem megy úgy, ahogy szeretné az ember, vagy éppen a kész mű-terjedelmessége okoz problémát. Ez utóbbi elkerülése csupán önfegyelm kérdése — ahogy mondani szokták.

Igen ám, de hogyan legyen az ember fegyelműzött, mikor legtöbbször annyi a mondandó, hogy a szép, az igaz iránti lelkesedése, hogy irás közben eltűnnek a hideg és diktálta határok, a prózái korlátok s nem marad más a szem előtt, csak a fehér papíron egyre szoruló, kaszódó fekete sorok, s belül a vágy, hogy a szavak, mondatok mögött igazi legyen az élet és ezt az igaz életet szolgálja a sorokba sürített életmenny.

Gyakran bizony nehéz dolgunk kordába fogni a gondolatokat, parancsolni a lelkesedésnek és rendszerbe kényszerítve sorjában mondani el azt, amit az érzelmek hevítele egyszerűen kívánna bekiáltani a világra. Most, amikor e sorokat írom, én is a történet közepén szeretném megkezdenni a mondanivalómat, s lelkesen mesélni, hogy mikor a Bihar-keresztési Járás Kulturális színpadán az első felvonás után legördült a függöny, a közönség tombolva ünnepelte az Állami Faluszínház színészeit, a színpadon pedig...

De álljunk meg egy percre. Ne vágjunk a dolgok elébe, hanem úgy mondjuk el az eseményeket, ahogy azok egymásután következtek.

Aztán elérkezett a várva-várt pillanat. Megszólt a jelzőgong, felgördült a függöny s az első egy-két perc várakozásteljes, feszült hangulata csakhamar a közönség viharos nevetésében oldódott fel. Később egyre gyakoribbak lettek a vidáman hullámzó kacagások, s mire a lelkes szívbuzgó az első felvonás utolsó mondatainál tartottak, az egy-két mondat követő tetszésnyilvánítások már valószággal egybeolvadtak. A második, majd a harmadik felvonásban csak fokozódott a hangulat vidámsága. A szívet, lelket vidító jókedv azonban korántsem bohócokodás, öncélú nevetetés eredményeképpen született, mert a komikus jelenetek, helyzetek mögött mindig ott lapult a mondanivaló.

valásán kívül valamelyik más művészeti ággal is behatóan foglalkozik. Van köztük zenés, festő, szenvedélyes szobrász és Surányi Imre személyében tehetséges író is. Tudomásomra jutott a továbbiakban, hogy Skvarčin szerzet író művét, az Idegen gyermek című háromfelvonásos, mulató vígjátékot, melyet most mutatnak be a biharkeresztieknek, Budapesten és az ország különböző vidékein idáig 186-szor adták elő.

Nyolc társulata van az Állami Faluszínháznak, melyek közös vezetése, irányítása alatt dolgoznak, de egyenként független, nyolc különálló komplett színházat alkotnak. Műsorprogramjukban az operett, próza, klasszikus darab és vígjáték egyaránt megtalálható. A társulat több évvel ezelőtti alakulása idején az úzteze maga elé célt, hogy főként olyan helyeken leszen terjesztve a kultúrának, megkedvelte az igazi művészetnek, ahol idáig nemigen, esetleg nagyritkán láttak csak színvonalas előadást.

Mondanom sem kell, hogy milyen komoly áldozatot hoz az állam a falvak dolgozóit a Faluszínház költséges apparátusának a fenntartásával. És milyen komoly áldozatot, fáradságot, kényelemről való lemondást vállalnak maguk a színészek azért, hogy neveljék az embereket, fokozzák igényességüket, erősítsék a szépíránti szeretetüket, s a szocialista mondanivaló tolmácsolásával áthidalják a város és a falu közötti kulturális különbséget.

Aztán elérkezett a várva-várt pillanat. Megszólt a jelzőgong, felgördült a függöny s az első egy-két perc várakozásteljes, feszült hangulata csakhamar a közönség viharos nevetésében oldódott fel. Később egyre gyakoribbak lettek a vidáman hullámzó kacagások, s mire a lelkes szívbuzgó az első felvonás utolsó mondatainál tartottak, az egy-két mondat követő tetszésnyilvánítások már valószággal egybeolvadtak. A második, majd a harmadik felvonásban csak fokozódott a hangulat vidámsága. A szívet, lelket vidító jókedv azonban korántsem bohócokodás, öncélú nevetetés eredményeképpen született, mert a komikus jelenetek, helyzetek mögött mindig ott lapult a mondanivaló.

Aztán elérkezett a várva-várt pillanat. Megszólt a jelzőgong, felgördült a függöny s az első egy-két perc várakozásteljes, feszült hangulata csakhamar a közönség viharos nevetésében oldódott fel. Később egyre gyakoribbak lettek a vidáman hullámzó kacagások, s mire a lelkes szívbuzgó az első felvonás utolsó mondatainál tartottak, az egy-két mondat követő tetszésnyilvánítások már valószággal egybeolvadtak. A második, majd a harmadik felvonásban csak fokozódott a hangulat vidámsága. A szívet, lelket vidító jókedv azonban korántsem bohócokodás, öncélú nevetetés eredményeképpen született, mert a komikus jelenetek, helyzetek mögött mindig ott lapult a mondanivaló.

Nehéz volna eldönteni, hogy a színészek közül melyik nyújtotta a legművésziőbb produkciót. Bege Margit és Kozári Eszter egyforma élethűséggel eleveztették meg a szerelmes fiatal lányok oly egyéni és mégis tipikus alakját. Igen jól játszotta Vámost Böske a lányát féltő mamát, és sokat vidult a közönség a Kissé együgyű Zinácska szerepét alakító Csala Zsuzsán.

A férfiak mindegyikét kiválóan oldotta meg feladatát, és hogy melyik kapta a többi tapsot, azt a szerep hállásága döntötte el. A kézbalkézes Szencsecs fogtechnikust alakító Komlós József minden mozdulata komoly mesterségbeli tudást árult el, Surányi Imre művészetének erényei közül az alaposág, a részletek kidolgozottsága az, mely elsősorban kiemelendő. Brunda Mihálynak jutott talán a legnehezebb szerep, ennek ellenére nem maradt el a többiétől. Meg kell állapítani, hogy színesnek, ahol idáig nemigen, távozása óta mozdulatának, arcjátszájának kifejező készsége rengeteget fejlődött: komoly fészereket eljátszására érdemes színessé vált. Az apa szerepét alakító Gerbár Tibornak és az öröklék gáncoskodó főmérnököt játszó Hetes Györgynek rutinos művészetét nagy tetszéssel fogadták a nézőtérben.

Egy színelőadás értékét, vagy értéktelenségét elsősorban az dönti el, hogy miként fogadja a közönség. Bihar-keresztiesen az „Idegen gyermek” kitünően vizsgázott, mert sokan már az első színpadon afelől érdeklődtek, hogy legközelebb mikor látogathat el hozzájuk a színház. Minden néző az elismerés hangján nyilatkozott a művészi élményről. Bizony nehéz lett volna eldönteni, hogy kik örültek jobban a sikernek: a közönség-e, vagy a színészek.

Szép, nagyon szép a falujáró színészek élete, de nagyon nehéz is — mondotta az előadás után Bege Margit. — Aki a mi munkánkat csupán kenyérkeresetnek nézi és nem végzi hivatásrészlettel, az hamar kihullik soraink közül. Lánggal, lelkesedéssel teli színész kell ide, mert az örökös utazással járó rengeteg nehézséget csak a hivatásrészlet tudja leküzdeni. Azt hiszem, nagyon igaz van. VARGA BENEDEK

Szoboszlai Gábor, a szoboszlai birtokos.

Szoboszlai Gábor kubikos ott lent az alapgödör mélyén sodrint egyet nedvesen csillógó bajuszán. Sűrű, tömört szemöldökét összevonja, ami nála a beszéd csalhatatlan jele. „No emberek — dörmögi is rögtön — közelebb azzal a fecskéfarkúval.”

A fecskéfarkú, mármint a transzportőr, kezes jószág. Két brigádatag serénykedésére gyorsan fordul egyet és hosszú, 20 méteres csánya máris a gödörbe les. Na jó — summázza az öreg Szoboszlai máris a változást, — és mint brigádezős, jelt ad a további munkára.

Felbúg a transzportőr, a szőlágról egyenesen a gépkocsiba hullik a föld, azok meg tovább röptik és elhordják. 1955. augusztus 18-a van, a gép is igazi hű társul szegődött már a mi nemzedékünknek. Főnt a magasban zászlok feszülnek és a Csapó utcán a nyári szél a hajladozó és félmeztelen emberek szívéig röpti a közelgő ünnep melegét. Különben is a zászloselymében az az arannyal himzett kalász és kalapács olyan, mint élő szimbólum a villanó árok és feszülő csákyok felett. Az öreg Szoboszlai felé, és valahogy egész múltja átzúg rajta; az idő egy röpke, lélegzetvételnyi villanában.

Csak jó gépi munkát szabad átvenni

Annak egyik okát, hogy ilyen jó gabonatermést tudtak elérni, abban látják a termelőszövetkezet vezetői, hogy jó gépi munkát kapott a föld. — Nagyon vigyáztunk itt a minőségi munkára. Vigyáztunk a traktorosok körmére, — folytatta a beszélgetést az el-

mondja kissé ravaszosan humorogva... — Mi az, hogy első módszer? — faggatom. De nem mindjárt felel. A melle, akár a fújtató, úgy sülyed, emelkedik. Aztán csendesen — ahogy az ősi eső szokott csereperegni október idején — elmond egyet-mást élettörténetéből.

Az a sárga agyaggödör, vagyis az indulás, Serli téglagyárában volt. Lent voltak vagy harmincan a lyukban (így hívták maguk között a bányát), felettük a két füstölő kémény és Serli hatalmas példázata a valóság. Mivel summába állították a földki-termelést, alig volt megállásuk. Még egymást is üzték, hajtották. A fiatalok az öregekkel együtt dolgoztak, akik agyag szemekkel lestek, hogy lesz-e az új jövevényekből valami. Munkamódszer, vagy tapasztalatcsere átadás, ismeretlen volt az 1920-as évek táján. Csak a leleményesség, meg az igyekezet segítette. Szoboszlai Gábor is saját véréjében tanulta meg, hogy kell falat bontani, robbantani, hogy kell csilléni, míg végre nagykezes kubikosnak fogadták. Nem volt arról bizonyítvány, de mégis sokat jelentett, mert ha a bányában, vagy más ásós munkán dolgozott, egy falattöbbet törhetett a Horthy-rendszer sovány kenyéréből.

A mélyben

Sárga agyaggödör mélyén tavaszi verőfényben esküdött először hűséget Szoboszlai András az ásonyélnek. 35 éve már ennek. Még pelyhedző a szakkállú legényke volt, amikor először az idősebbek közé állt... — Az első módszer —

mondja kissé ravaszosan humorogva... — Mi az, hogy első módszer? — faggatom. De nem mindjárt felel. A melle, akár a fújtató, úgy sülyed, emelkedik. Aztán csendesen — ahogy az ősi eső szokott csereperegni október idején — elmond egyet-mást élettörténetéből.

Az a sárga agyaggödör, vagyis az indulás, Serli téglagyárában volt. Lent voltak vagy harmincan a lyukban (így hívták maguk között a bányát), felettük a két füstölő kémény és Serli hatalmas példázata a valóság. Mivel summába állították a földki-termelést, alig volt megállásuk. Még egymást is üzték, hajtották. A fiatalok az öregekkel együtt dolgoztak, akik agyag szemekkel lestek, hogy lesz-e az új jövevényekből valami. Munkamódszer, vagy tapasztalatcsere átadás, ismeretlen volt az 1920-as évek táján. Csak a leleményesség, meg az igyekezet segítette. Szoboszlai Gábor is saját véréjében tanulta meg, hogy kell falat bontani, robbantani, hogy kell csilléni, míg végre nagykezes kubikosnak fogadták. Nem volt arról bizonyítvány, de mégis sokat jelentett, mert ha a bányában, vagy más ásós munkán dolgozott, egy falattöbbet törhetett a Horthy-rendszer sovány kenyéréből.

Indulás

A második részét Szoboszlai Gábor élettörténetének már új fejezettel írják. Sokszor elmondjuk, hogy mit jelent nekünk 1945. de valahogy most az alkotmány születésnapjának ünnepén még hatalmasabb a szabadság jelentősége. Nem azért, mert Szoboszlai Gábor házat vett 1947-ben, vagy rádiója van (persze nagy dolog ez is), de elsősorban azért, hogy az évtizedekig begörbített háta végre kiegyenesedhetett. Lehet, hogy ezt is sokféleképpen leírták már, de

FELFELE

a földmunkások között valaminek, aki ilyesmivel már rendelkezett. Bizony Szoboszlai Gábor felett is elrepült néhány év, míg saját szerszámait lettek. Hísz alig pár hónapig volt csak minden évben munka, utána meg a nagy bójtót is megsegényítő kopralás következett, és vándorlás a szeles és hideg országútján. Szoboszlai elvtárs is hej de sokat járt-kelt, mikor Serliéknél elfogyott a munka. Ment a városi téglagyárhoz, onnan a volt műszaki hivatalhoz, aztán meg a megye sok részébe. Hej, be sokszor száraz köhögés rázta meg, lábába állt a novemberi fagy. Félteleket is átköbörgött munka után, de bizony sovány tucsközánál, rendszerint nem jutott egyébhez.

Ez volt az első módszer. Kóborlás, sovány kenyér, nylkorgós, kubikos talicska. Ezelőtt 25-30 évvel, a Horthy-rendszer kelles közepén.

Indulás

A második részét Szoboszlai Gábor élettörténetének már új fejezettel írják. Sokszor elmondjuk, hogy mit jelent nekünk 1945. de valahogy most az alkotmány születésnapjának ünnepén még hatalmasabb a szabadság jelentősége. Nem azért, mert Szoboszlai Gábor házat vett 1947-ben, vagy rádiója van (persze nagy dolog ez is), de elsősorban azért, hogy az évtizedekig begörbített háta végre kiegyenesedhetett. Lehet, hogy ezt is sokféleképpen leírták már, de

lommal a transzportőr mellett. A versenylistán summa sumárum az van, hogy Szoboszlai Gábor és 7 tagú brigádja már 6 hónap óta tartja a 170 szálalékos átlagteljesítményt. A két sztahanovista oklevél után az öregek az idei tavaszra a kiváló dolgozó jelvényét is oda adták, de máris a szakma kiváló dolgozója kitüntetését várja. Jogosan, mert épp úgy mint ő, vagy Tóth bácsi és a többi brigádatagok már régen kiérdemelték a dicséretet.

Egyre tovább

Augusztus 18-án este egyébként a lakásán is meglátogattam az öreget. Aczél utcán lakik, takaros, csinos házban. Kert és lugas zöldül a falak körül az égne magasodó kukoricások szomszédságában, oly derős és békés az augusztusi éjszaka. A család ma már esténként rádió mellett ül le vacsorázni, új bútorok szaga terjeng a konyhában, és a jóvő pirja virul az unokák arcán. Mert ha estente össze gyűl a család, öt unoka ug-rálja már körül a nagypapát. Szoboszlai bátyánk ilyenkor sodrint egyet bajuszán és keserves, nehéz fiataloságra gondol. Ezzel szembe állítja a múlt. A fiatalok boldogságát Balló Ferencné, született Szoboszlai Katalin Kefegyárban kapott sztahanovista oklevélét, a tőrszörmester vő Veszi prémből küldött írásait és mindent, mindent, ami oly kézzelfoghatóan jelzi a ma és a tegnapi közti különbséget. Mert hogy is mondja. J alkotmány:

„A Magyar Népköztársaság munkások és dolgozó parasztok állama.” K. T

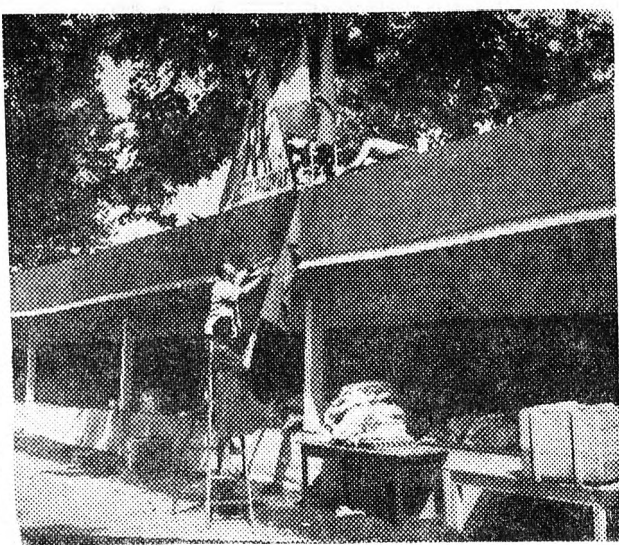
ILYEN LESZ AZ ÜNNEPI VÁSÁR

Augusztus 20. alkotmányunk méltó megünneplésének, felszabadult, boldog életünknek egyik hirdetője az ünnepi vásár. Hetek óta szorgos munkások építették, díszítették a pavilonvárost. Most áruval megrakott, ezerszínben pompázó pavilonok várják az ünnepi vásár résztvevőit. Aki átlépi az ünnepi vásár diszkapuját és a vásár megtekintésére indul legelőször a Hajdú-sági és Debreceni Gyógyszer-gyár többszörös élüzemek pavilonját látja, ahol a két gyár készítményei foglalják el helyüket. Közvetlen mellette a Lakatos és Gépipari Vállalat többfajta és sokszínű gyártmányai ékeskednek.

A pavilonváros a Sztálin körút jobb oldalán és baloldalán, valamint a VAOSZ előtti úton terül el. A pavilonok sokasága szinte végtelenségig látnak tűnik. Mindjárt a Sztálin körút elején az út két oldalán az Állami Áruház pavilonja van. A megrakott polcokról szebbnél szebb női-férfi szövetek, kötöttáru, konfekció legszebb darabjait vásárolhatják meg. Nem lesz nehéz a választás, hisz a többszörös élüzem Ruhagyár pavilonjában — amely közvetlenül az Állami Áruház mellett foglalja el helyét — a konfekció fegyűbb öszi női modeljei találhatók, amelyek az Állami Áruház pavilonjában azonnal megvásárolhatók.

A Kardos és Sztálin körút sarkára Expressó, Fagylalt, Cukorka felírás és nem utolsósorban a magyar motívumokkal díszített Edesség Bolt csalogatja a vásárlókat, ahol mindenféle cukorka, fagylalt különlegességek találhatók.

A Ruházati Bolt 106 méter hosszú pavilonjáról már szótunk a sátor armenyiségére, nagy választéka is az árubőség, a nagy vásárlási lehetőséget igazolja. Aki elfáradt a vásárlásban, a sok érdekesség szemlélésében, azok borkorkal, italokkal öntözhetik meg torkukat a Ruházati Bolttal szemben lévő izlésesen dekorált Borkóstoló és Lacipece-ny című pavilonban. A Textil-ruházati és a Szőrmepari Vá-

Péntek déli 12 óra: Az utolsó simitásokat végzik az Állami Áruház hatalmas pavilonján

lalat pavilonja is ezen a részen foglalja el helyét. A pavilon tornyosan épített középső részén kirakatszerűen elrendezett készáruk tekinthetők meg. A panafix kucsmák, a női és férfi irhakesztyűk és a szebbnél szebb szőrmeáruk a pavilon kétoldali elarusított helyén vásárolhatók meg.

Textil-kötött konfekciót, izléses cipőket, öltetes, újfajta játékarukat láthatunk a Bal-mazujvárosi Földművelészet-pavilonjában. Minden-bizonylat nem egy vásári látogató szerzi itt be öszi és téli ruha, cipő szükségletét és lepi meg gyermekét vásárfiával.

A Berettyóújfalui Földművelészet-pavilon több száz ember befogadására alkalmas kerthelyiségében biztosan sokan őrítik poharukat a jó vásárra. Állandóan meleg, friss ételekkel, finom borkokkal szolgálnak. A jó ellátást a kitűnő szakácsnék mellett erre az alkalomra levágtatott 10 sertés is biztosítja. Bőségesen lesz sült és rántott disznószel, valamint az oly sok ember kedvenc étel: disznópörkölt. Az úton továbbhaladva a

Hajdú-Bihar megyei Népbolt Vállalat pavilonjához érkezünk el. Homlokzatán ez a felírás ékeskedik: „Üdvözljük Kokad község dolgozó parasztjait a munkás-paraszt találkozó és az ünnepi vásár alkalmából!”.

A ruházati pavilonokat, meleg ételt, bort, sört, pálinkát, édességet árusító pavilonok, elarusított helyek tartkiják. Nagy tetszést arat minden biznnyal a hatalmas boroshordó, melyben a Berettyóújfalui Földművelészet-pavilon árú-sit.

A VAOSZ-hoz vezető úton is a pavilonok sokasága emelkedik. Itt főleg a vidéki földművelészet-pavilonok, így a polgári, kabai, biharnagybajomi, nagylétei, derecskei, hajdúánási, hajdúböszörményi földművelészet-pavilonjai. Ezek is — éppen úgy, mint a debreceni pavilonok — megrakott árukkal, jobbnál jobb minőségű cikkekkel várják a vásárlókat. Ezen az úton lesz a bűtör-vásár is. A Debreceni Bűtör-tesztelő mellett a Derecskei Építőipari Vegyes KTSZ is több szoba- és konyhabűtört visz ki a vásárra. Ezenkívül még több KTSZ, földművelészet-pavilon segít a bűtörke-reslet kielégítését.

Az ünnepi vásárt a VAOSZ mellett elterülő tisztáson felállított Halászcserda zárja be, ahol minden biznnyal e napon többen találhatnak pihenést és őrítik poharukat alkotmányunk ünnepére.

Szólni kell még néhány szót a szórakozási lehetőségekről. Az Építők Sporttelepén délután 3-tól a legjobb kultúrcsoportok, tánccsoportok lépnek fel. Itt lesz a debreceniek által annyira várt Ruha-, illetve Divatbemutató is. Az italsátrakon, borkóstolókon, borospincéken, halászcserdákön kívül egész nap nyitva lesz a Vigadó, a Leveles csárda és a Lenin-parkban elterülő Halász csárda is. A Sztálin körút mellett lévő erdei tisztáson pedig céllövőde, lánchinták, forgók és más különböző szórakozási lehetőségek lesznek.

Kovács Margit.

Alkotmányunk születésnapja a nők egyenjogúságának ünnepe

1949. augusztus huszadikán, alkotmányunk születésnapján hosszú évezredek rabszolgaság ért véget: megszűnt a magyar nők rabszolgasága is. Az alkotmány, a magyar dolgozó nép alaptörvénye világosan és határozottan lerögzíti a nők teljes egyenjogúságát és a magyar történelemben először kimondja, hogy a Magyar Népköztársaság polgárai nem-re, vallásra és nemzetiségre való tekintet nélkül egyenlő jogúak. Egyben büntetendő cselekménynek minősít minden nemzet, nemzetiségre vagy vallásra való hivatkozással történő megkülönböztetést.

A magyar nők a törvényben tehát csak ettől a naptól kezdve egyenlők a férfival.

A nő a rabszolgák rabszolgája volt

A marxizmus megalkotója, Marx munkáiban több ízben foglalkozik a nők helyzetével az osztálytársadalomban és mérhetetlen szánalommal, felháborodással állapítja meg, hogy a nő az osztálytársadalomban a rabszolgák rabszolgája. A kizsákmányolt és elnyomott, a kizsákmányolt és megnyomított munkásnak és parasztnak a törvények kiszolgáltatták a nőket, mint teleséget és mint gyermekek urait — férjük és apjuk — kénye-kegyére. A világon egyetlen tőkés országban sem ismeri el a törvény a nők teljes egyenjogúságát. A nők azonos munkáért kevesebb fizetést kapnak minden tőkés országban, mint a férfiak, a nők a családban sem egyenjogúak férjükkel, hiszen legtöbb helyen kötelesek férjüket követni, ahova az megy, a vagyonnal a férj rendelkezik és a feleségnek legfeljebb csak tanácskozási joga van. A burzsoá törvényhozás körültekintően gondoskodik arról, hogy a férjnek lehetőleg csorbítatlan legyen a családon belül joga és gazdasági uralma, és hatalma.

A nők az osztálytársadalomban iszonyatos elnyomatásban éltek és élnek mióta csak osztálytársadalmak vannak. A feudális házaszágon a férj megölhette feleségét — például, ha hűtlenségen érte. Viszont a törvény a nők számára nem engedélyezte a férj-egyikösséget és azt a legszörnyűbb bűnök közé sorolta — legtöbb országban elevenen való megégetés volt a férj-egyikösség büntetése, míg a feleséggyilkos férjeket a törvény nem vonta kérdőre. Geszti Perencnek, aki befalazta feleségét, semmi büntetése nem esett. Ugyanígy a burzsoá szokás és törvény is megköveteli a feleségtől, hogy hű legyen a férjéhez, ellenben a férfiaktól ugyanezt már egyáltalában nem követelt meg. A tőkés társadalomban jókarral nézik és veszik tudomásul a kikapós férjek kicsapongásait is...

A tőkés társadalomban a nő — termelőeszköz

„A burzsoá demokrácia a pompás frázisok, az ünnepi-lyes szavak, hangzatos ígéret-ek, a szabadság és az egyenlőség nagyhangú jelszavainak demokráciája, valójában pedig mindez csak annak tartarója, hogy a nő nem szabad és nem egyenjogú, hogy a dolgozók és kizsákmányoltak nem szabadok és nem egyenjogúak” — írja Lenin.

Nem csoda hát, ha az osztálytársadalom legelnyomottabb páriája az örök rabszolgaságában, jogfosztottságában és kilátástalan életében, termelőeszközi mivoltában — a nő ugyanis a tőkés társadalomban egyszerű termelő eszköz — kétségbeesésében védelmet és enyhülést keresve a valláshoz és a vallásba menekül...

De védelmet természetesen a vallás sem adhat neki, a vallás az elnyomott és lelacsonyított nők számára is ópium, elkábítja őket az elképzelt világ álomképeinek ígézetével... — és még jobban megerősíti bennük alá-csonyrendűségük és kiszolgáltatottságuk tudatát.

Nincs egyetlen vallása sem a világnak, amely elismerné, hogy a nők is teljes jogú emberek. Ellenben valamennyi vallás szentesítette s még mindig minden időben szentesítette a nő jogfosztott helyzetét. Mivel pedig a nők óriási többsége a legtöbb tőkés országban aláveti magát a vallásos hiedelmeknek, ezért a nők lealacsonyításának legfőbb forrása magukból a nőkből ered, ugyanis, aki elnyomott és kizsákmányolt léte is tagadja szolgai mivoltát, annak egész más a helyzete, mint annak, aki meg van győződve arról, hogy szolgálását felsőbbrendű hatalom intézkedése hívta életre.

A vallás szentesítése

Nem is olyan régen, 1930-ban a római pápa pástortörvelet bocsájított ki, amelyben a katolikus egyház családra és a házasságra vonatkozó nézetét foglalta össze. Ebben a pápa a nők egyenjogúsága ellen foglalt állást. A pástortörvelet a nők egyenjogúságát természetellenesnek, a női hajlamok elferdítésének és megtörésének minősíti. Ez a pástortörvelet azt követeli a katolikus nőktől, hogy minden engedelmeskedjenek férjüknél és kimondja, hogy a férj a család feljathalmú ura. A pápa állást foglalt az ellen, hogy a nők társadalmi tevékenységet fejtsenek ki és le-szögezte, hogy a nők otthon, a családban tevékenykedjenek. Ezek az elvek minden katolikusra néve kötelezőek.

Nyilvánvaló, hogy ez a pástortörvelet erősen emlékeztet a hírhedt porosz militarista rendszer jelszavára és gyakorlatára, amely szerint a nők életét három K, egyesek szerint pedig négy K kell hogy betöltsse: kinder, kirche, küche és kleider. (Gyermek, templom, konyha és ruhák.) Ez a jelszó a burzsoá társadalomban általában meg is valósult. Azonban nem 1930-ban kezdődött a katolikus egyházban a nők alacsonyabbrendűségének elmélete. Ez az elmélet a vallások születésekor kezdődött. Minden vallás azt igyekszik belevérni a nők tudatába, hogy a férfiakhoz viszonyítva alacsonyabbrendű.

gyenge és nem teljesértékű lények. Rabszolgai alátagasságot és az eseményekkel szemben való passzivitást olt a nőbe minden vallás és éppen ezért szinte felmérhetetlen kárt okoz maguknak a nőknek. A vallásos nőket lebecsülő és alá-csonyrendűnek tekintő világnézet folytán az emberiségnek fele tétlenségre van kárhoztatva és meg van fosztva a szabad alkotás minden lehetőségéről. Ez a világnézet igen nagy mértékben akadályozza a nők szellemi képességeinek kibontakozását is, nem is beszélve arról, hogy a vallási rendszabályok, intelmek aktívan akadályozzák a nőket a társadalmi életben való részvételben.

A vallásos világnézet lealázza a nőket

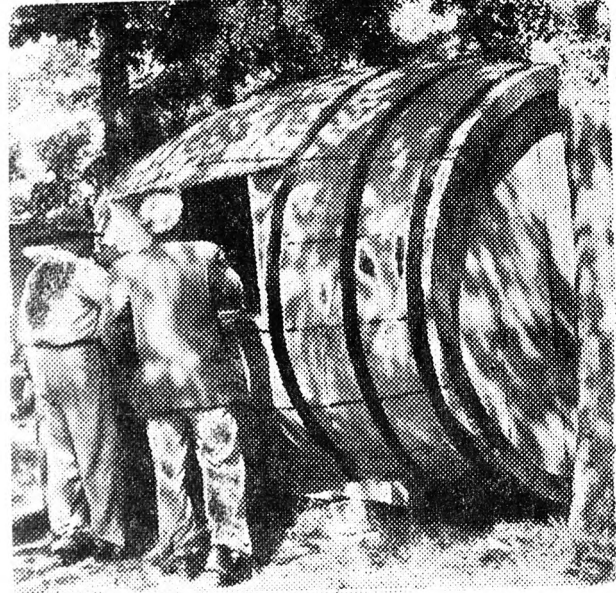
De ha még csak ennyi volna a vallásos világnézet hatása! Sajnos sokkal több. Nemcsak lealacsonyítja a nőket, hanem meg is alázza: „Amikor egy asszonyt láttok, úgy tekintsetek, hogy nem emberi lény, hanem maga az ördög van előttem” — mondja egyiptomi Szent Antal. „Dicsőség a te nevednek uram, mi urunk és az egész világnak ura, hogy nem teremtettél engem nőnek” — így imádkozik minden zsidó férfi reggeli imájában. A mohemádn vallás pedig ténylegesen állatnak tekint a nőt, akit épp úgy lehet adni és venni, mint a kecskét... Iszonyatos és borzasztó volt a nők sorsa Magyarországon is a tőkés rendszer uralma alatt, az ma is minden tőkés országban.

Nálunk azonban megszületett az alkotmány, amely rögzíti a nők teljes és a társadalmi, politikai, gazdasági, kulturális élet minden területére kiterjedő teljes és maradéktalan egyenjogúságát

Amde a törvényes egyenlőség és egyenjogúság még nem valóságos egyenlőség és egyenjogúság! Hosszú harcra kivívtuk és az alkotmány rögzíti is a nők teljes egyenlőségét, de ezzel még korántsem valósítottuk meg a nők teljes egyenlőségét. Ezt nem is lehet megvalósítani, ha az emberek tudatában még meglévő reakciós és nőket lealacsonyító világnézet és maradványai ellen fel nem vesszük a legkövetkezőtöbb harcot.

A párt, a munkássztyál kivívta hazánkban a nők jogi és törvényes egyenlőségét, az alkotmány rögzíti a nők egyenjogúságát, társadalmi életük minden terén, de még mindig nem valósult meg, mert az emberek tudatában még mindig élnek nőket lealacsonyító nézetek. Nekünk nem elegendő, ha a nők csupán jogilag egyenlők, az a célunk, hogy a családban, életünk minden területén gyakorlatilag is egyenlő legyen a férfival. Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha a gondolkodásból teljesen kiirtjuk a felsorolt nézetek minden maradványát. Erre adnak módot alkotmányunk a nők egyenjogúságáról szóló cikkelyei. Ezért alkotmányunk születésnapja egyben a magyar nők egyenjogúságának ünnepe is.

GRANDPIERRE LAJOS

Mi lesz itt ma és holnap, ha már a vásár nyitás előtt 20 órával állandóan öten-hatan állnak a borkóstoló előtt

Most vásároljon

	Fogy. ár	Vásári ár		Fogy. ár	Vásári ár
Női posztó kosztüm	350,—	280,—	Férfi rövid alsó	36,—	25,—
Női vászon kosztüm	180,—	150,—	Gyerek alsó	14,30	9,—
Női molinó bluz	50,—	40,—	Filmnyomott abrosz	70,—	56,—
Női kabát (Tatjana)	880,—	780,—	Férfi préselt sertésbox félcipő	130,—	90,—
Kabátszövet (Lassa)	260,—	165,—	Női préselt sertésbox félcipő	98,—	80,—
Női kabátszövet (Vásár)	270,—	180,—	Női szandál préselt sertésboxból	130,—	100,—
Csizmanadrág-szövet (traktoros)	260,—	195,—	Gyermek száras cipő préselt marha-boxból	60,—	50,—
Női ruhaanyag (Hilda)	130,—	85,—	Gyermek vászoncipő	61,—	50,—
Nyomott pique barchend	55,80	43,10	Női regatta fekete velour cipő	176,—	130,—
Duble flannell	79,60	52,80	Női vászonszandál	60,—	48,—

A fentiekén kívül még számos ruházati cikk vásári áron 14 napos nyári vásár

az ország nagyobb ruházati szaküzleteiben, földművelészet-pavilonokban és az összes Állami Áruházakban

A Néplap REJTVÉNYPÁLYÁZATA

K K K	F _e
K K K	
37	39
y tor	Ye M
38	40

24. szelvény

A rejtvények megfejtésének beküldési határideje: augusztus 25.

